

імпорту та адаптації ноу-хау і технологій, що відставали країнами і відповідно їх суб'єктами господарювання.

Інноваційні розробки впроваджуються у всі сфери. Величезним поштовхом уперед стало використання інформаційних технологій у банківській сфері.

Впровадження нових технологій та знань у виробництво дозволяє збільшити продуктивність капіталу та праці [3].

У сучасному світі глобалізація стала основною тенденцією розвитку світової економіки. Вона впливає як на фінансове забезпечення підприємств в основному через вливання іноземного капіталу на підприємства тих чи інших сфер економіки, через світовий розподіл фінансових ресурсів, і на продуктивність праці шляхом введення у виробництво інноваційних технологій.

Інформаційні джерела:

1. Waters M. Globalization (Key Ideas). London ; N.Y. : Routledge, 1995. 272 p.
2. Диба М., Осадчий С. Вплив глобалізації на банківську систему України. Вісник Національного банку України. 2011. № 11. С. 19–23.
3. Levitt T. The Globalization of Markets. Harvard Business Review. 1983. № 61 (3). P. 92 102.

УДК 338.26

Л.В. Долока, викл. (ЧДБК, Черкаси)

А.В. Жигало, здоб. вищ. осв. (ЧДБК, Черкаси)

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ІНКЛЮЗИВНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВИЙ ПРІОРИТЕТ

Виникнення концепції інклюзивного зростання є відповіддю на виклики, загрози та негативні тенденції, що характерні для глобальної економіки. Головні питання, пов'язані з нестабільністю політичних процесів, національними макроекономічними дисбалансами, економічною нерівністю, соціальними проблемами, потребують нових підходів для їх вирішення. В Україні, як і в усьому світі, нагальними є питання, що стосуються корекції наявної моделі економічного зростання для того, щоб сприяти ефективному вирішенню проблем структурних диспропорцій, соціальної, гендерної, економічної нерівності та екологічних питань.

Крім того, Всесвітнім економічним форумом створено Індекс інклюзивного зростання та розвитку (Inclusive Growth and Development

Index, IDI) з метою переорієнтування пріоритетів економічної політики та створення більш ефективної протидії незахищеності і нерівності, які супроводжують технологічні зміни і глобалізацію [1]. Цей Індекс базується на 12 показниках, об'єднаних у три групи, які здійснюють оцінку рівня економічного розвитку краще, ніж індикатор зростання ВВП. За IDI Україна посіла 49-е місце серед 74 країн, що розвиваються. Розподіл багатства в Україні залишається одним з найбільш нерівномірних серед усіх країн, що розвиваються, ступінь нерівності доходів і рівень бідності в Україні є низькими, а система освіти непогано сприяє інклюзивному зростанню.

Вагомим чинником, що перешкоджає інклюзивному зростанню, було визначено тривалі бойові дії на сході країни, оскільки вони зумовлюють вплив трудових ресурсів з відповідних територій. Пріоритетні напрями вдосконалення повинні бути націлені на поліпшення професійної підготовки, зниження адміністративного навантаження на створення нового бізнесу, розширення фінансування для підприємців, а також посилення боротьби з корупцією. Необхідно зауважити, що Україна має один з найвищих рівнів нерівності добробуту серед усіх країн, що розвиваються. Доказом цього є дані досліджень фахівців швейцарського банку Credit Suisse, згідно з якими Індекс Джині-2020 за доходами в Україні є одним із найнижчих у світі і становить 25,36%, однак за рівнем добробуту Україна піднялась на 4 сходинки, зайнявши 92-е місце серед 167 країн світу [2].

Наведені дані свідчать про те, що необхідним є впровадження в Україні прогресивних та ефективних світових підходів для формування нової якості економічного зростання, заснованих на вкрай важливому потенціалі реалізації пріоритетних для України Глобальних цілей, які тісно взаємопов'язані з проявами інклюзивності, для підвищення рівня національної економіки [3]. Нова якість економічного зростання сприяє поліпшенню якості життя всіх громадян не збільшуючи використання природних ресурсів за межами здатності навколишнього середовища до їх відновлення. Потреба, спрямована на пошук нових шляхів для забезпечення якісних змін як на вищому міжнародному рівні, так і на рівні організаційних структур, а також на рівні поведінки окремих людей, потреба змін у політичній площині та впровадження практичних заходів на всіх рівнях — усе це призвело до рішучих кроків, що відобразились у тісно пов'язаних з концепцією інклюзивності Глобальних цілях.

Нову програму сталого розвитку, що містить 17 цілей та 169 конкретних завдань, було затверджено Генеральною Асамблеєю ООН у вересні 2015 р. На сьогодні цілей сталого розвитку (ЦСР)

дотримуються всі країни світу, встановлюючи власні цільові показники, яких мають досягти до 2030 р. Міжнародні організації сприяють реалізації ЦСР і впровадженню концепції інклюзивного зростання, імплементуючи відповідні положення у власних документах. ЦСР та концепція інклюзивного зростання не суперечать одне одному і є взаємодоповнюваними. Підтвердженням цього є, зокрема, формулювання завдань Цілі 8 «Сприяння інклюзивному та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх» (Promote inclusive and sustainable economic growth, employment and decent work for all) [3], спрямованих на підтримку стійкого та всеохоплюючого економічного зростання завдяки існуванню можливості працювати із справедливою заробітною платою.

Крім того, важливе значення для реалізації потенціалу інклюзивності відіграє виконання завдань, закладених у Цілі 5 «Гендерна рівність та гідна праця» (Achieve gender equality and empower all women and girls), що є ключовим вектором інклюзії, оскільки залучення жінок та розширення їхніх економічних можливостей сприяє реалізації незадіяного потенціалу і створенню умов для нової якості економічного зростання. Враховуючи прогнози Глобального інституту МакКінзі (McKinsey Global Institute), до 2025 р. шляхом подолання гендерної нерівності світовий ВВП може зрости на 12 трлн дол. [4].

Варто зазначити, що на основі аналізу рамкових умов, національних політик, а також світових трендів визначено, що сферою діяльності з найбільшим потенціалом економічного зростання є сектор ІКТ, а найвагомішим чинником, що сприяє підвищенню інклюзії з метою досягнення економічного зростання є подолання гендерних розривів на ринку праці.

Отже, інклюзивність є ключовим аспектом створення підґрунтя для нової якості економічного зростання, який характеризує залученість суб'єктів до економічних та суміжних процесів, крім того, до якого можуть приєднатися усі зацікавлені сторони з метою здійснення внеску у розбудову інклюзивного, комфортного для всіх світу і співпрацювати у тісному партнерстві.

Інформаційні джерела:

1. The Inclusive Growth and Development Report 2017. World Economic Forum. (Geneva, 2017). <https://www.weforum.org/reports/the-inclusive-growth-and-development-report-2017>

2. Global Wealth Report 2017. Credit Suisse AG Research Institute. <https://www.credit-suisse.com/corporate/en/research/research-institute/global-wealth-report.html>

3. United Nation. Sustainable Development Goals. Goal 8: Promote inclusive and sustainable economic growth, employment and decent work for all. <http://www.un.org/sustainabledevelopment/economic-growth/>

4. The power of parity: how advancing women's equality can add \$12 trillion to global growth. McKinsey Global Institute. Sept. 2015. <https://www.mckinsey.com/global-themes/employment-and-growth/how-advancing-womensequality-can-add-12-trillion-to-global-growth>

УДК 339.5

Г.Г. Керімов, спеціаліст Управління політики ціноутворення Міністерства фінансів і економіки Туркменістану (*Ашгабад, Туркменістан*)

В. Ярова, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків, Україна*)

АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ З ТУРКМЕНІСТАНОМ

Туркменістан є важливим партнером України у регіоні Центральної Азії. За даними Державної служби статистики України, у 2020 р. обсяг експорту товарів і послуг нашої країни з Туркменістаном становив 56 млн доларів США, обсяг імпорту – 29,5 млн доларів США [1]. Порівняно із 2019 р. перший показник збільшився на 2%, а от другий – зменшився майже у 3 рази.

На підставі розділу «Зовнішньоекономічна діяльність» статистичного щорічника по Харківській області за 2000–2020 рр. ми провели статистичне спостереження обсягу експорту та імпорту товарів з країною партнером – Туркменістан і представили їх у таблиці (дані про обсяг імпорту у 2010 р., 2020 р. відсутні, «к» – дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації) [2].

За 1996–2020 рр. обсяг експорту товарів перевищує обсяг імпорту і сальдо зовнішньої торгівлі має додатний знак протягом усього досліджуваного періоду (за винятком 2000 року). Коефіцієнт покриття експортом імпорту представляє собою відношення обсягу експорту товарів до обсягу імпорту товарів (рис. 1).